

tistä, tarjoaa pastori Revon huolellinen käänös tällaisenakin mainion välähdyksen Bysantin kirkosta ja alkukristillisestä seurakunnasta, jonka ajalta useimmat marttyyrit ovat. Tietenkään ei hagiografinen elämäkerrasto ole luotettava historiallinen lähde, mutta se antaa hyvän kuvan niistä käsityksistä ja siitä uskosta, joka vallitsi Bysantissa. Tässä suhteessa tarjoavat oman lisänsä elämäkertoihin liittyvät pyhimysten kuvat, joista valitettavasti ei anneta enempää tietoa. Niistähän saa käsityksen ortodoksisen kirkon kirkkoteiteesta. Teos on suunniteltu siten, että kunkin päivän kohdalla ovat sen pyhimyselämäkerrat, joihin liittyy usein kuva sekä Nastolnaja Knigasta, Mineaasta tai kääntäjältä itseltään peräisin olevia täydennyksiä ja selityksiä. Välähdyksen bysanttilaisesta kirkkomusiikista tarjoavat elämäkertojen yhteydessä olevat troparit ja kontaktit.

Suomalaiset historiantutkijatkin voivat olla pastori Revolle kiitollisia hänen vaativasta käännöstyöstään ja toivoa, että hän saisi entistä laajemmassa muodossa sitä jatkaa.

JAAKKO SUOLAHTI

Aksel Oxenstiernan kirjeenvaihtoa. Ruotsi-Suomen 1600-luvun alkupuolen tutkimukselle keskeisessä Aksel Oxenstiernan kirjeenvaihdon julkaisusarjassa viimeksi ilmestynyt osa I:XI:1 sisältää kanslerin lähettämiä kirjeitä 2. 1.—31. 3. 1634 väliseltä ajalta.¹ Kirjeet ovat syntyneet samaan aikaan, kun kansleri teki peräti 22 matkaa taivuttaakseen Ala- ja Ylä-Saksin piirien säätyjä ja ruhtinaita osallistumaan maaliskuun alussa pidettävään Heilbronnin liiton konventtiin. Kanslerin tunnettua työkykyä osoittaa, että hän näinä kolmena kuukautena laati peräti 319 kirjelmää, joiden joukossa on eräitä sängen perusteellisia raportteja ja muistioita. Julkaisijan mukaan niteen merkittävin asiakirja on Lars Grubben mukana Tukholmaan hallitukselle ja neuvostolle lähetetty, 2. 2. päivätty muistio, joka painettuna vie runsaat 17 sivua. Oxenstiernan poliittisen ja sotilaallisen ajattelun kannalta ovat keskeisiä 13 hallitsijalle, 14 hallitukselle ja 26 Frankfurtin consilium formatumille osoitettua kirjettä. Julkaisu sisältää eräitä Ruotsissa aikaisemmin tuntemattomia asiakirjoja. Suomen ja suomalaisten kannalta ei tässä osassa ole paljonkaan välittömiä tietoja: pari Arvid Grabbelle ja kolme Eerikki Antinpoika Tranalle osoitettua kirjettä, aniharvoja muita. Kun nimihakemisto tulee vasta XI:n niteen jälki-puoliskoon, Suomea koskevat maininnat ovat toistaiseksi vaikeasti löydettävissä.

¹Rikskansleren Axel Oxenstiernas skrifter och brevväxling. Utgivna av Kungl. Vitterhets-Historie- och Antikvitetsakademien. Första avdelningen. Band XI:1. Brev 1934 januari-mars. Stockholm 1961.

Julkaisu on toimitettu entisten periaatteiden mukaan. Kirjeet ovat aikajärjestyksessä, ja niistä on alussa sisällysluettelo, josta näkyy kirjeen saaja sekä lähetyspaikka ja -aika. Tekstissä on joka kirjeen alussa lyhyt selostus asiakirjan sisällöstä. Nooteissa on entiseen tapaan annettu selityksiä alkuperäisen tekstin lisäyksistä ja korjauksista jne. Alkuperäisen asiakirjan säilytyspaikka on mainittu tekstin jälkeen.

ERKKI LEHTINEN

Historiallista kansatiedettä. Kansatieteen ja historian tutkimuksen välinen yhteistyö on Ruotsissa tunnetusti vankalla pohjalla, ja tätä tosiasiaa kuvastaa osaltaan myös äskettäin julkisuuteen tullut professori *Sigfrid Svenssonin* juhla kirja.¹ Teos on saatettu julkisuuteen saksankielisenä, ja pyrkimyksenä on — esipuheen mukaan — näin edistää maan kansatieteellisen tutkimuksen tuntemusta Pohjoismaiden ulkopuolellakin.

Teoksen aloittaa kaksi Ruotsin kansatieteen historiaa ja tutkimusmenetelmiä valaisevaa kirjoitusta: GÖSTA BERGIN katsaus Ruotsin kansankulttuurin tutkimuksen historiaan ja JOHN GRANLUNDIN esitys sen nykyisestä asemasta ja työskentelytavoista. Ensiksi mainitussa tutkielmassa seurataan Ruotsin kansatieteen historiaa keskiajasta nykypäiviin saakka ja korostetaan aiheellisesti sitä panosta, jonka näennäisesti vieraan alan edustaja, suuri luonnontutkija Karl von Linné sen hyväksi suoritti. Yksityiskohtia myöten selvitetään myös kansatieteellisen tutkimuksen vaiheita 1800-luvulla ja uusimpana aikana. Granlundin esityksessä kiintyy huomio nimenomaan hänen avaraankäkönsä kansatieteellisen tutkimuksen suhteesta läheisiin naapurialoihin ja teräviin metodiopillisiin selvittelyihin, joissa historian tutkijallakin on varten otettavaa. Granlund liittyy SIGURD ERIXONIN näkemykseen, että kansatieteen tutkimuskohteena on »ihminen kulttuuriolentona». Tästä määritelmästä seuraavaa vaatimusta, että kansatieteilijän on perehdyttävä muiden ihmistä tutkivien tieteiden tuloksiin — kuten arkeologiaan, historian tutkimuksen eri haaroihin, psykologiaan ja sosiologiaan — Granlund tehostaa voimakkaasti. Tutkimusmenetelmiä esitellessään kirjoittaja omistaa erityistä huomiota funktionaaliselle — käyttöesineen, myytin tai uskomuksen tarkoitusta historiallisessa miljöössä kysyvälle — tarkastelutavalle ja sen soveltamiselle. Kiintoisaa on havaita, että hän tuntee myös sosiaaliantropologian uusimpia tuloksia.

Teoksen seuraavat luvut ovat historianmiesten, HILDING PLEIJELIN

¹ *Schwedische Volkskunde. — Quellen. Forschung. Ergebnisse. Festschrift für Sigfrid Svensson zum sechzigsten Geburtstag am 1. Juni 1961. Uppsala 1961. Siv. 511.*